

Open Monumentendag 2025

Groepsfoto van werklieden van de firma Verhaeghe bij de abdij van Sint-Andries met uiterst links Gaspar Verhaeghe, circa 1950 (collectie W. Hermy)

Fietstocht naar Bethanië
en Zevenkerken

Bezienswaardigheden

Inleiding	3
1. Start: de bibliotheek van het kasteel van Loppem	3
2. Ten Voute	5
3. Wit Huis	7
4. Graf-en bidkapel van Caloen in de parochiekerk St. Martinus	9
5. Oorlogsmonument 1914-1918	11
6. Spreeuwenweg	13
7. Villa Haegenbos	14
8. Het oude Loppem, de Sint-Jozef	18
9. & 10. Ter Haeghe (villa Stuivenberghe)	19
11. Villa Madonna	20
12. Vijverskasteel	22
13. Priorij Bethanië	23
14. Huis 'de Watermolen'	26
15. Abdij van Zevenkerken	27
16. Het ouderlijk huis van Maurice Verhaeghe	29

Fietstocht naar Bethanië en Zevenkerken

Christian Deneve
Brigitte Vrielynck

Inleiding

Deze fietstocht zal ons leiden naar een aantal markante bouwwerken in Zedelgem en Sint-Andries. Het betreft bouwwerken getekend door de architecten Jos of Luc Viérin of Jean-Baptiste Bethune. We zullen echter vooral aandacht hebben voor de aannemers van die bouwwerken: Louis Bulckaert en Louis, André, Joris of Frederic Verhaeghe, die allen een dichte band hebben met Zedelgem.

De fietstocht kent heel wat stopplaatsen en is acht kilometer lang. Indien je het wenst, kan je de fiets ook thuislaten en de tocht te voet afleggen. De route vind je in het midden van de brochure.

1. Start: de bibliotheek van het kasteel van Loppem

Vooraleer je rijdt of stapt naar het kasteel, verifieer de openingsuren. Wanneer je via de grote koetspoort, met links de vroegere manege en rechts het koetshuis en de stallen, binnengaat in het park van het kasteel, is de bibliotheek (1) het volgende gebouw links, naast het plantsoen en voor de brug.

De bibliotheek werd gebouwd in dezelfde neogotische stijl als het kasteel, echter niet in 1863 maar in 1951! De architect is **Luc Viérin**, de aannemer **André Verhaeghe**. Het kasteel zelf en de andere bijgebouwen (manege, koetshuis) zijn van de hand van architect **Jean-Baptiste Bethune** en aannemer **Louis Bulckaert**, die laatste een ‘volbloed’ Loppemenaar/Zedelgemenaar, allebei meesters van de neogotiek.

De bibliotheek is het werk van baron Jean van Caloen, een kleinzoon van de bouwers van het kasteel die stierf in 1972. Hij woonde oorspronkelijk aan de Dijver in Brugge waar zich nu het Europacollege bevindt. Zijn kasteel was met

de Tweede Wereldoorlog bezet door opeenvolgend Belgische, Duitse en Engelse troepen. Het was in slechte staat en nog nauwelijks bewoonbaar. De archieven en belangrijkste kunstwerken bewaard in het kasteel, liepen gevaar. Al in 1942-1944 werden daarom meerdere ontwerpen voor een bibliotheek opgemaakt door architect Antoine Dugardyn uit Brugge. Uiteindelijk vraagt de baron echter in 1949 aan een andere Brugse architect, namelijk Luc Viérin, om een ontwerp van een bibliotheek te maken, beschermd tegen brandgevaar en inbraak, waar hij het archief en de kunstwerken veilig kan in onderbrengen. Bovendien worden de gebouwen aan de Dijver verkocht zodat hij ook wenst te wonen in het nieuwe gebouw. Luc Viérin had het jaar vooraf, in 1948, ook al twee appartementen voor de baron getekend. Deze waren ingebouwd in de zijkant van het kasteel zelf. De ingang via het trapje bevond zich recht tegenover de 'Duitse' bunker. Die werd tijdens de Eerste Wereldoorlog in 1917 gebouwd door Italiaanse krijgsgevangenen.

De bibliotheek, 2025 (©Rita Deboodt)

Luc Viérin tekent voor de bibliotheek een neogotisch gebouw dat volledig opgaat in de omgeving en de omliggende gebouwen en er één geheel mee vormt. Er is echter een groot verschil met de andere bijgebouwen: het is grotendeels opgebouwd in beton en met brandveilig materiaal. Beneden is er één slaapkamer en een badkamer voor de baron, ernaast heb je een leeszaal (de baron noemde dit de bibliotheek) gevuld met eerste drukken van vooral Franse auteurs. Achteraan bevindt zich een grote ruimte die de baron het archief noemde. Aan de zijkant bevindt zich een WC en de keuken. Boven zijn er nog vier slaapkamers en twee grote zolderruimtes. Vandaag zijn alle slaapkamers omgewerkt tot werkruimtes om archieven te bewaren en te inventariseren. Het voornaamste archief is uiteraard dit van de familie van Caloen en aanverwanten, oorspronkelijk opgemaakt door baron Jean zelf. De inventaris ervan bevindt zich ook online. Ook het archief van het kasteel Ten Berge te Koolkerke wordt er bewaard, samen met heel wat andere bijzondere werken en boekbanden.

Zie ook:

- KRUYFHOOFT C., “De bibliotheek van het kasteel van Loppem”, *Vlaanderen. Kunsttijdschrift*, jg. 50, 2001, blz. 287-291.
- SMEYERS M., *Bibliotheek baron J. van Caloen, Loppem, Beknopte beschrijving van de handschriften*, Leuven, Centrum voor de studie van het verluchte handschrift in de Nederlanden, 1985, 33 blz.
- VANDAMME L., “Familiearchieven van de Stichting Jean van Caloen in Loppem”, *Vlaamse Stam*, 2025, p. 11-19.
- <https://www.kasteelvanloppem.be/nl/collecties/archief>.

2. Ten Voute

We rijden terug naar de Steenbrugsestraat via de dreef van het kasteel en slaan naar links af. In de Steenbrugsestraat nr. 24, ligt restaurant ‘Ten Voute’ (2), opgetrokken circa 1863 als jachtopzienerswoning aan de rand van het kasteelpark van het kasteel van Loppem. Als **voetganger** kan je wanneer je het kasteeldomein verlaat, onmiddellijk links afslaan en vervolgens langs de vijver van het kasteel wandelen. Op de splitsing gekomen, neem je dan de middelste aarden weg die leidt naar Ten Voute.

De architect van Ten Voute is **Jean-Baptiste Bethune** die ook de plannen van het kasteel tekent. Ook de aannemer is dezelfde, nl. **Louis Bulckaert**. Louis Bulckaert was de eerste grote algemene aannemer in (groot) Zedelgem. Hij werd geboren op 27 mei 1819 te Ardooie. Hij huwde op 15 april 1852 te Sint-Andries met Isabelle Kinsabyl (St. Andries 8 februari 1821 - Loppem 4 april 1897). Hij overleefde zijn echtgenote nauwelijks enkele maanden en stierf te Loppem op 12 oktober 1897. Hij was vanaf 1857 tot ca. 1890 de belangrijkste aannemer in de regio, gespecialiseerd in de neogotische stijl. Na zijn overlijden zette Louis Verhaeghe zijn werk verder, later vervoegd door zoon André, die op zijn beurt opgevolgd werd door zoon Joris en vandaag door kleinzoon Frederic. Uiteraard gingen zij elk mee met hun tijd en was er dus ook een aanpassing van de bouwstijl.

Ten Voute, 2025 (©Rita Deboodt)

Sinds de jaren 1970 wordt de woning uitgebaat als restaurant. Het is een laag vrijstaand volume in verankerde, bruinrode baksteen onder zadeldaken met verschillende nokhoogten. De woning is uitgevoerd in dezelfde neogotische stijl als het kasteel waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van boognissen, kruismonelen en dakvensters. Achteraan bevindt zich een ruime recentere aanbouw. De tuin sluit aan bij het kasteelpark.

Zie ook:

- DEPUYDT J., DENYS B., "Jachtwachtersdrama te Loppem in 1905", *Zilleghem*, jg. 22, nr. 1, 2001, p. 52.
- VAN CALOEN V., VAN CLEVEN J., BRAET J., *Het kasteel van Loppem*, Oostkamp, Stichting Kunstboek; 2001, p. 83.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Jachtopzienerswoning* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209985> (geraadpleegd op 25 april 2025).

3. Wit Huis

We rijden de Steenbrugsestraat verder op tot aan de Rijselsestraat, waar we inslaan.

Het voormalig landhuis 'Wit Huis' (3), Rijselsestraat 13, met bijhorende hoeve rechts ervan, werd opgericht na 1778 door Michiel Lauwers-Bouuaert, landmeter van het Brugse Vrije en baljuw van de heerlijkheid Den Houtschen. Dit gebeurde op grond van het ernaast liggende Hof van Steelant. Het landhuis wordt in de eerste helft van de 19de eeuw verbouwd door zijn zoon Augustin Lauwers, de eerste burgemeester van Loppem na de Belgische Onafhankelijkheid. In 1846 wordt het bewoond door Eduard d'Hondt en Pauline de Schietere de Lophem, die het in 1873 verkopen aan burgemeester Charles van Caloen de Gourcy. Het huis wordt circa 1890 aan de achterzijde vergroot en circa 1935 opnieuw vergroot en verbeterd.

In 1940 bracht Koning Leopold III er enkele nachten door (18-24 mei '40). Toen was het huis bewoond door baron Karl van Caloen, een kleinzoon van Charles, en zijn gezin. Op 27 mei 1940 voerde de Duitse luchtmacht een bombardement uit op de Rijselsestraat, naar verluidt vlogen ca. 156 vliegtuigen over Loppem. Een drietal daarvan wierp bommen uit. Het gevolg was

dramatisch: 8 doden en talrijke gewonden, militairen en burgerlijke slachtoffers. Of het doelwit de al afgereisde koning was of de militairen en hun voertuigen, wie zal het zeggen? De bommen vielen in elk geval niet op het Wit Huis maar in het begin van de Rijselsestraat. Daar stond een militair voertuig bij de smidse De Pauw, scherp schuin tegenover atelier Adronie. Het huis De Crock ernaast en nog enkele huizen werden eveneens getroffen door bommen of bomscherven, soms met zware gevolgen.

Sinds 1989 functioneert het Wit Huis als bijhuis van het Koninklijk Instituut Spinalie, nu vzw De Kade, voor mensen met een auditieve of visuele beperking. De tactiele beeldentuin achteraan het huis die vrij bezocht kan worden, is in 1997 geopend. In 1999 werd het huis nogmaals verbouwd en vergroot. Architecturaal betreft het een dubbelhuis in witgeschilderde baksteen boven een gepekte plint onder mansardedaken (met leien). De centrale ingang met geprofileerde rondboog is ingepast in een omlijsting in Euvillesteen onder een kroonlijst. De vensters zijn rechthoekig en hadden oorspronkelijk een luik tot op de begane grond. Meerdere aanpassingen aan het huis waren het werk van de aannemers **Louis, André en Joris Verhaeghe**.

Wit Huis, 2021 (Wikimedia Commons, cc by Wydaeghe)

Wit Huis, ca. 1950 (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

Zie ook:

- DENYS B., “Op de Boekenplank. Leopold III, kroongetuige”, *Zilleghem*, jg. 22, nr.4, 2001, blz. 153.
- ARNOU P., VERPLANCKE J., *De dood kwam uit de lucht. Slachtoffers van luchtgeweld te Loppem in WO II*, Gemeentebestuur Zedelgem, 11/11/2024, p. 25-59
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED2025: *Landhuis Wit Huis en bijhorende hoeve* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209967> (geraadpleegd op 25 april 2025).

4. Graf- en bidkapel van Caloen in de Sint-Martinuskerk

We rijden terug de Rijselsestraat op richting de Sint-Martinuskerk (4), waar we halthouden. Voetgangers kunnen via de Brombilk langs de begraafplaats naar de kerk wandelen.

In 1852 ontwerpt **Jean-Baptiste Bethune** de bid- en grafkapel van de familie van Caloen aan de noordzijde van de kerk, gebouwd onder toezicht van provinciaal architect Pierre Buyck (Brugge). Met het ontwerp van de kapel in

zijn persoonlijke stijl geeft de beginnende architect Jean-Baptiste Bethune de aanzet tot het latere ontwerp van het kasteel van Loppem. Het altaar en de glasramen zijn ontworpen van Geerts en Capronnier. Beeldhouwer Karel Hendrik Geerts (1807-1855) die het altaar ontwierp, stond ook in voor het koorgestoelte van de Onze-Lieve-Vrouwe kathedraal te Antwerpen. Ook een aantal nu verdwenen gevelbeelden voor het stadhuis van Brugge waren van zijn hand. Jean-Baptiste Capronnier (1814-1891) ontwierp onder meer glasramen van de Heilig Bloedkapel te Brugge. Hij was ook betrokken bij de restauratie van de glasramen van de Sint-Michiels kathedraal te Brussel.

Links het kasteel van Loppem, rechts de Sint-Martinus kerk van Loppem (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

In 1870-71 werd de kerk vergroot in een neogotische stijl naar een ontwerp van architect Auguste Van Assche (Gent) en onder toezicht van **Jean-Baptiste Bethune**.

Er werd toen een zuidelijke zijbeuk, een grafkapel voor de familie de Schietere de Lophem (in het westen van de zuidelijke zijbeuk) en een nieuwe sacristie toegevoegd. Ook het interieur werd bij deze gelegenheid grondig vernieuwd

door Jean-Baptiste Bethune. De barokke doopkapel werd aangepast aan de neogotische bouwstijl die in de rest van de kerk toegepast wordt. Al het kerkmeubilair werd vervangen. De nieuwe, gebrandschilderde glas-in-loodramen werden geleverd door het atelier van Jean-Baptiste Bethune. Het nieuwe meubilair bestaat uit een hoofdaltaar, een Onze-Lieve-Vrouwaltaar, een Sint-Barbara-altaar, een preekstoel, twee biechtstoelen, twee koorbanken en twee zitbanken. Bij beide aanpassingen in 1852 en 1871 zou **Louis Bulckaert** de aannemer geweest zijn.

Zie ook:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Parochiekerk Sint-Martinus*: [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209818> (geraadpleegd op 25 april 2025).

5. Oorlogsmonument 1914-1918

Links van de ingang van de kerk vind je een oorlogsmonument (5) voor de militaire slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog. De gemeente Loppem richtte dit monument op in 1920. De architect was **Jos Viérin** en de steenhouwer/beeldhouwer J. De Plancke (Ieper). We zien een natuurstenen plaat op sokkel, bekroond door een steen met klimmende leeuwen die het Belgische wapenschild vasthouden. Eronder lezen we “VOOR GOD EN VADERLAND”. In de nissen aan beide zijden nam men de namen op van de gesneuvelden. Het geheel is versierd met aan de voorzijde de korfboog en het wapenschild van Loppem. Aan de achterzijde werd het opschrift aangebracht “17-18 OKTOBER 1918 R.I.P.”

Eén van de vermelde gesneuvelden is **Maurice Verhaeghe**, familie van de al vermelde Verhaeghes. Hij sneuvelde jammer genoeg in 1915 aan de stookolietanks van Diksmuide.

Aan de achterkant van de Sint-Martinus kerk vind je ook nog de grafkelder van de familie Verhaeghe-Naessens.

Oorlogsmonument Loppem, ca.1920 (collectie P. Vandenbussche)

Zicht op de dorpskom van Loppem met het oorlogsmonument (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

Zie ook:

- CAPPON G., "Gedenktekens voor de gesneuvelden WO I in Groot Zedelgem", Zilleghem, jg. 17, nr. 1, 1996, p. 3-17.
- DENEVE C., *Maurice Verhaeghe, Een Loppemse gesneuvelde aan de petroleumtanks van Diksmuide*, Zedelgem, gemeentebestuur Zedelgem, 2019, 35 blz.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: Oorlogsgedenkteken [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209864> (geraadpleegd op 25 april 2025).
- AELTER T., ARNOU P., DENYS B., *Loppem in de Eerste Wereldoorlog. Inhoudiging van het gerestaureerde oorlogmonument*, Zedelgem, Gemeente Zedelgem, 2018, 42 blz.

6. Spreeuwenweg

Recht tegenover de kerk, aan de splitsing tussen de Steenbrugsestraat en de Stationsstraat, ligt de Kerkstraat. We slaan daar in en via de Spechtenlaan komen we in de Spreeuwenweg (6).

De sociale woonwijk rond de Spreeuwenweg werd tussen 1976 en 1985 gebouwd door aannemer **Joris Verhaeghe**. De woonwijk telde ruim honderd sociale woningen naar ontwerp van architect Raymond Huyghebaert, in opdracht van de sociale huisvestingsmaatschappij Interbrugse Maatschappij voor Huisvesting. Tussen 1991 en 2005 voegde de Maatschappij hier nog een twintigtal woningen aan toe. De oudste bouwfase (een meergezinswoningbouw met 25 appartementen) werd vanaf 1979 gehuurd door het O.C.M.W. van Zedelgem en tot 2016 voor eigen rekening uitgebaat als serviceflats onder de naam 'Maartenshove'. Het jaar daarop werd het gebouw afgebroken. Daarnaast bestond de wijk oorspronkelijk uit zowel koop- als huurwoningen. Er waren ook 22 bungalows voor ouderen, die in 2024 grotendeels afgebroken werden. Naast de school vind je nu het MFC Loppem, het nieuwe Multifunctioneel Centrum (2024).

Qua aanleg was de wijk een standaard verkaveling, de architecturale vormgeving is typisch voor het oeuvre van Raymond Huyghebaert die gelijkaardige sociale woningen optrok in Brugge (wijk Stockvelde) en Halle (wijk Windmoleken): geclusterde bejaardenbungalows met plat dak en buitenkamers, eengezinswoningen met asymmetrische zadeldaken en trapsgewijs terugspringende middelhoogbouw.

Zie ook:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Sociale woonwijk Spreeuwenberg* [online], <https://id.erfgoed.net/themas/16988> (geraadpleegd op 25 april 2025).

7. Villa Haegenbos

We rijden terug naar de Spechtenlaan die we rechts inslaan. Aan de splitsing met de Ieperweg rijden we die rechts in. Aan de splitsing met de Kattestraat gekomen, rijden we links op naar de Stationsstraat.

Villa Haegenbos, 2009 (collectie Agentschap Onroerend Erfgoed ©Patricia Van Vlaenderen)

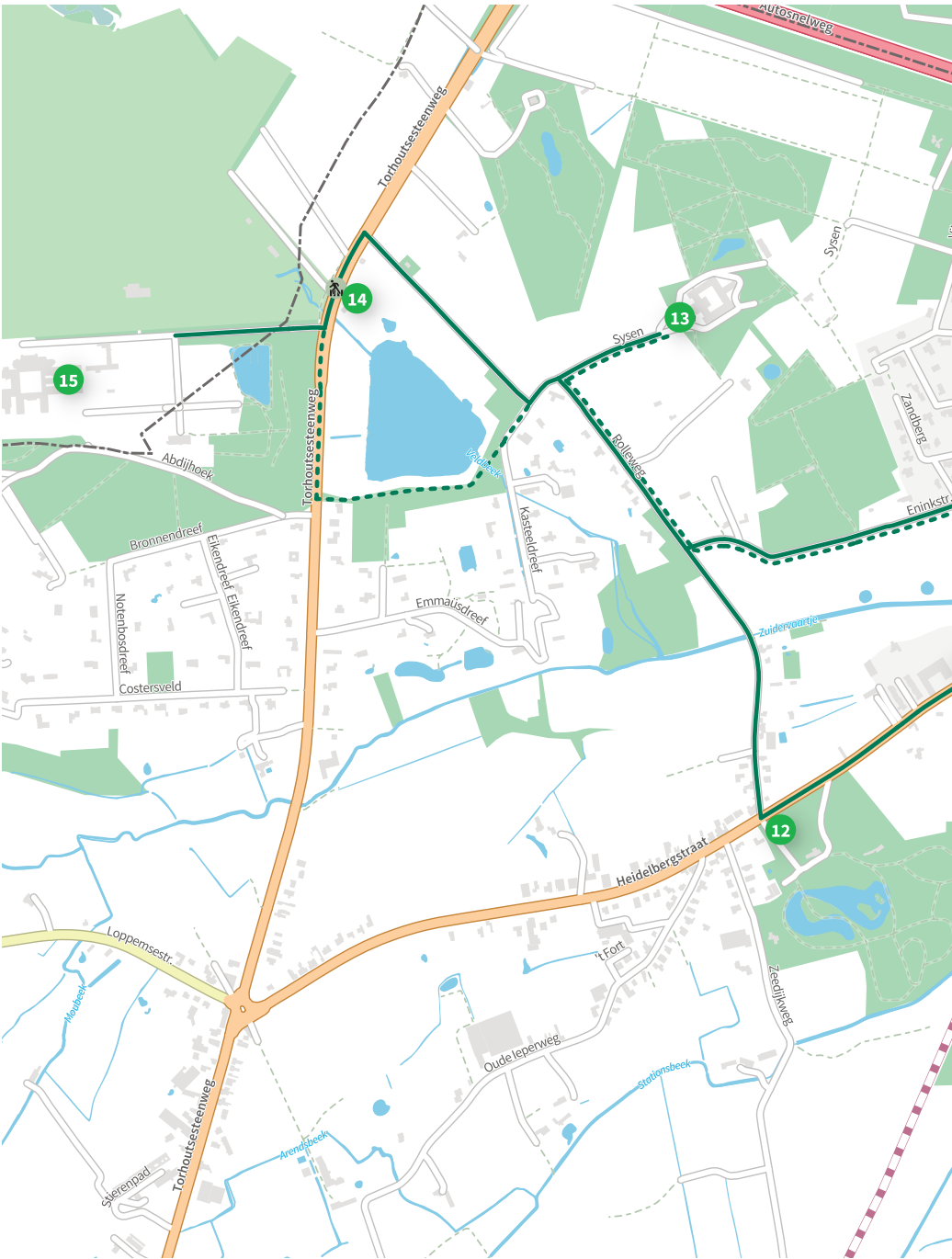
Op de hoek van de Kattestraat met de Stationsstraat staat in het park 'Villa Haegenbos' (7). Circa 1932 bouwde **Louis Verhaeghe** deze nieuwe villa dicht bij het centrum van het dorp dan Stuivenberghe. Stuivenberghe was zijn eerste woning die net over de spoorweg lag in het begin van de Heidelbergstraat. Daar vind je nu de residentie Ter Haeghe. We komen er straks nog langs. Villa Haegenbos ligt in de Stationsstraat nummer 18 en is opgetrokken in een historiserende stijl. De villa is gelegen in een ruime tuin. We zien een oranje baksteenbouw op een vierkante plattegrond onder een leien schilddak met aan alle zijden erker- en/ of torenuitbouwen. Het verzorgde metselwerk is uitgevoerd in Vlaams verband. De tuin is in de jaren 1980 aangelegd door de Brugse tuinarchitect André Van Wassenhove, onder andere met taxushagen, ginkgo, toverhazelaar en een rozentuin. Achteraan bevindt zich een serre. Bij de verbreding van de Stationsstraat in 1983 werd een deel van de tuin afgestaan. Daardoor verschoof de centrale ingang naar rechts.

Zie ook:

DEPOURQ A., TACK S., *Merkwaardige bouwstenen. Vernieuwende architectuur in Zedelgem*, Zedelgem, Gemeentebestuur Zedelgem, 2007, 80 blz.

Werklieden in dienst bij aannemer Verhaeghe tijdens de bouw van het kerkportaal van de Abdij van Zevenkerken. Op de foto staan o.a. Louis Verhaeghe (links vooraan met een hoed in zijn hand) en André Verhaeghe (achteraan aan de linkerkant met lichtere overjas, das en snorretje) (Gemeentearchief Zedelgem, schenking privépersoon)

8. Het oude Loppem, de Sint-Jozef

In de Stationsstraat rijden we tot aan nr. 45 (8).

Schuin tegenover bakkerij Vlaemynck staat een huis dat ons herinnert aan het roemrijke herbergverleden van de deelgemeente. Het betreft de sterk verbouwde vroegere herberg de 'Sint-Jozef' die **Louis Bulckaert** in de tweede helft van de 19de eeuw uitbaatte. De aannemer van het kasteel van Loppem, van het neogotisch complex van Vivenkapelle, de basiliek van Dadizele, de verbouwingen van het kasteel Baesveld en zo veel meer. Indertijd was dit een breed huis met zes vensters op de eerste verdieping, vier op het gelijkvloers en twee deuren. Boven op het dak prijken twee dakkapellen. Het pand was ruim versierd met natuursteen.

Het huis staat er nog, maar is ingekort. De dakkapellen en de natuursteen zijn verdwenen. Op het gelijkvloers kwam er een deur in het midden met aan beide zijden twee vensters, in de plaats van de twee deuren aan de zijkant. Op de eerste verdieping bemerken we nog steeds de zes vensters. Dit huis werd

De herberg 'Sint-Jozef' (aan de linkerkant) (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

uiteraard door Louis Bulckaert zelf gebouwd. Ook de woningen rechts ernaast waren waarschijnlijk oorspronkelijk van zijn hand en waren ooit zijn eigendom. Zijn (schrijnwerkers)atelier bevond zich achteraan, via de ingangspoort links van de Sint-Jozef, daar waar zich nu enkele huizen bevinden. Later werd dit nog de maalterij van Frederik Martens, een kleinzoon van Louis. Op de foto hierboven zien we een moeder met haar kinderen. Die familie baatte de herberg de 'Graaf van Vlaanderen' uit die zich rechts bevond. Verder op de foto, op de hoek herkent men 'Het Boldershof' en de molen van Adriaens over de spoorweg.

Zie ook:

HERMY W. en DENEVE C., *Wandeling langs de herbergen van het oude Loppem 1900-1914*, Zedelgem, Deneve C. en Hermý W., 2022, 106 blz.

9. & 10. Ter Haeghe (villa Stuivenberghe)

We rijden verder rechtdoor, over de spoorwegovergang, tot aan het witte appartementsgebouw op de hoek van de Heidelbergstraat en de Autobaan.

Villa Stuivenberghe, 2010 (collectie Agentschap Onroerend Erfgoed, ©Patricia Van Vlaenderen)

Het verhaal van de Loppemse aannemers Verhaeghe begon hier met **Louis Verhaeghe**. Hij is de eerste van vier generaties Verhaeghe die het beroep van aannemer uitoefent in Loppem. Het bouwbedrijf start op de hoek van de Heidelbergstraat en de spoorweg, waar zich ooit Villa Stuivenberghe (9) bevond die Louis Verhaeghe zelf had gebouwd. De villa Stuivenberghe dateert van 1905. In 1925 werd de keuken vergroot en kwam er een erker bij. Achter het huis lag een tennisveld, aangelegd in de jaren 1930. Het gebouw is thans

verdwenen en vervangen door het appartementsgebouw Ter Haeghe (10) gebouwd door **Frederic Verhaeghe**, een achterkleinzoon van Louis.

Zie ook:

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Villa Stuivenberghe [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209879> (geraadpleegd op 28 april 2025).

Residentie Ter Haeghe, Heidelbergstraat 2 Zedelgem, 2025 (©Rita Deboodt)

11. Villa Madonna

We rijden verder de Heidelbergstraat op richting Zedelgem, tot aan nr. 22. Villa Madonna (11) is een vrijstaand, imposant landhuis, ooit gelegen in een tuin met vele bomen.

De villa werd circa 1911 gebouwd door **Louis Verhaeghe** voor Jhr. Joseph Coppieters, een zoon van Jhr. Léon Coppieters die toen het verderop gelegen Vijverskasteel bewoonde. De villa deed tot 1928 dienst als woning voor de familie Coppieters. We zien een gevel met sierankers en oranje bakstenen, onder een zadeldak met leien. Deze eclectische stijl met historiserende inslag is getypeerd door vensters en kruiskozijnen in boognissen. Boven de vensternissen loopt een lijst in lichtgele baksteentjes. We bemerken een uitspringende, horizontale geleding over de hele breedte van de gevel.

*Villa Madonna, 1918
(collectie Gemeentearchief
Zedelgem)*

*Villa Madonna, 1918, zicht
op de tuin (collectie
Gemeentearchief Zedelgem)*

De brede ingangspartij van twee traveeën rechts werd uitgewerkt met een uitbouw onder een zadeldak met afgeschuind einde. Het geheel wordt bekroond met een smeedijzeren windvaan.

Zie ook:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Villa Madonna* [online], (geraadpleegd op 9 april 2025).

12. Vijverskasteel

We rijden met de fiets nu verder in de Heidelbergstraat richting Zedelgem tot aan het Vijverskasteel. Aan de Rolleweg slaan we rechtsaf.

Als voetganger kan je er voor de veiligheid ook voor kiezen om na Villa Madonna om te keren tot aan de Autobaan. Daar sla je links af en iets verder opnieuw links kom je in de Eninkstraat die je verder kan afwandelen tot aan de Rolleweg. Daar sla je rechts in. Na enkele honderden meter sla je dan rechts de dreef in naar de priorij Bethanië.

Voor we met de fiets aan de Rolleweg komen, ligt links, het domein ‘Vijverskasteel’ (12) van de familie Coppieters, Heidelbergstraat 29-29A (Zeedijkweg 11). Het kasteel met laat classicistisch uitzicht, dateert van 1848. De architect en de aannemer ervan zijn onbekend. Het kasteel is bereikbaar via de niet vrij toegankelijke privé oprit aan de Heidelbergstraat met aan weerszijden rododendrons. Het kasteel staat ingeplant in het noorden van het domein. De zuidgevel geeft uit op het park, de vijver en achterliggende weilanden. Op de hoek van de Rolleweg en de Heidelbergstraat staat de vroegere orangerie van het kasteel.

Vijverskasteel, 2010 (collectie Agentschap Onroerend Erfgoed © Patricia Van Vlaenderen)

Een jeugdkolonie in het park van het kasteel, ca. 1930 (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

Zie ook:

- DHONT A., VERVENNE A., *Geschiedenis van Loppem*, HKL, 1974, p. 103.
- VERVENNE A., *Oude hoeven, herbergen en molens en hun bewoners te Loppem*, Loppem, HKL, 1976, p. 51-55.
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Domein Vijverskasteel* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209887> (geraadpleegd op 28 april 2025).

13. Priorij Bethanië

We slaan de Rolleweg in en rijden rechtdoor tot we rechts aan de dreef naar Bethanië (13) komen.

Architect **Jos Viérin** voorzag in 1924 voor de nieuw opgerichte priorij van de Benedictinessen met als priorin de Loppemse Marie-Paule Blomme, een klooster met een kerk. Het geheel werd uitgewerkt op een vierkante plattegrond met vier vleugels rond de binnentuin. Het vormde voor die tijd een modern gebouw

*De Onze-Lieve-Vrouwe kerk te De Panne, 2003
(Wikipedia, GNU-free documentation licence,
LimoWreck)*

in neoromaanse stijl met een eerder gesloten bouw met zware buitenmuren, rondbogen, een uitgebouwde apsis en met toepassing van de gulden snede. De priorij is toegankelijk via een geasfalteerde dreef en ligt aan een driehoekig en beboomd plantsoen. Specifiek uitgewerkte torens zoals die van de O.L.V.-kerk in De Panne zouden de voorgevel schragen, maar die kwamen er nooit.

De inspiratie voor zijn opzet vond Jos Viérin onder meer in twee Italiaanse gebouwen: de basiliek van San Lorenzo buiten de muren te Rome en de San Miniato el Monte te Florence. Het geheel sloot aan bij de verwachtingen van de moderne mens in het begin van de 20ste eeuw. **Louis Verhaeghe**

was van bij de oorsprong de aannemer, later vervoegd door **André Verhaeghe**. Architect Luc Viérin nam de verbouwingen na de Tweede Wereldoorlog voor zijn rekening. De refter aan de oostgevel en de noordervleugel tekende hij in de jaren 1947-1957. De inhuldiging van de eerste gebouwen (een gedeelte van de westgevel en de zuidgevel) kwam er in 1925. De activiteit van de priorij was voornamelijk gericht op missiewerk. De toetredingen waren talrijk. Het klooster was dan ook eerder aan de grote kant en de kerk van Jos Viérin (uit jaren 1930) was enorm ruim. Met de jaren 1970 nam het aantal roepingen sterk af. Door de vernederlandsing van de zusters verlieten bovendien een aantal Franstalige zusters Bethanië voor een klooster in Wallonië. Bethanië werd daardoor plots veel te groot. Na rijp beraad werd beslist om het vrijgekomen gedeelte voor te behouden voor het internaat van de meisjes uit de abdijsschool van Zevenkerken.

Achteraan bevond zich een boerderij. Vandaag vinden we op die plaats 't Blomme-hof. Het nieuw opgetrokken pand in L-vorm is gelegen in een oase van rust en omgeven door veel groen. Het is genoemd naar de eerste priorin

van Bethanië, Moeder-overste Marie-Paule Blomme. Het Blomme-hof is bestemd voor groepen die de stilte van de site kunnen waarderen. Het telt twee mooie zalen die gehuurd kunnen worden voor evenementen. De 'Reisduif', een huiselijke polyvalente ruimte, is genoemd naar Moeder-overste Columba Nicolaers († 2001) die Paula Blomme opvolgde. Moeder Columba - wat 'duif' betekent - reisde heel veel naar de diverse missieposten. De 'Zonnebloem' is een multifunctionele polyvalente ruimte en heeft over de hele lengte een aanpalend overdekt terras. Deze ruimte is vernoemd naar de in 1942 door Zuster Benedicta Hurtekant († 1989) opgerichte 'Zonnemeisjes'. Die kring van meisjes uit Loppem en omstreken kwam op zondag samen om te dansen en toneel te spelen. Zuster Benedicta gaf hun ook spiritueel onderricht.

Bethanië circa begin jaren 50, voor de aanbouw van de noordvleugel (collectie Gemeentearchief Zedelgem)

Zie ook:

DHONT A., VERVENNE A., *Geschiedenis van Loppem*, Zedelgem, HKL, 1974, p. 155.

DELAERE R., "Priorij O.-L.-Vrouw van Bethanië in Loppem", *Zilleghem*, jg. 23, nr. 1, 2002, p. 16-27.

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Priorij Onze-Lieve-Vrouw van Bethanië [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209994> (geraadpleegd op 28 april 2025).

14. Huis ‘de Watermolen’

Vanuit Bethanië rijden we verder de Rolleweg op via het fietspad, dat we volgen tot aan de Torhoutsesteenweg. Op de hoek van de Rolleweg en de Torhoutsesteenweg houden we even halt bij het hoekhuis.

Het huis de Watermolen met op de voorgrond werklieden van de firma Verhaeghe (Provinciaal Archief West-Vlaanderen, BE PAWV A/F./F.V./41444)

Hier stond ooit de herberg de ‘Watermolen’ (14). De bouw van de voormalige herberg met watermolen zou teruggaan tot het einde van de 17de eeuw en verband houden met de drooglegging van de moerassige vijvers in de omgeving. De bebouwing werd opgetrokken langs de toenmalige “Torhoutschen Brugghewegh”, op de kruising met de Watermolenbeek. De herberg combineerde van bij het begin de uitbating van een watermolen aan de zuidgevel. In 1710 is er sprake van “dhofstede, scheure en stallynghe met den watermeulen en syn toebehoorten daer Pieter Kempe woont”. De hofstede bestond uit een lang en laag

dubbelhuis, met aanbouwen links (een schuur) en rechts (een maalderij), later omgevormd tot twee voutekamers. De beek langs de watermolen diende als aandrijving van de maalderij. Later diende de watermolen ook om de waterstand in de visvijvers van de adellijke familie de Schietere de Lophem op peil te houden. Omwille van het geringe bodemverval van de beek werd in 1727 de molenactiviteit gestaakt en werd het gebouw verder als herberg en hofstede uitgebaat. De aanleg van de Torhoutsesteenweg in 1754 verhoogde de herbergactiviteit. Na de Eerste Wereldoorlog werd de herberg eigendom van de abdij van Zevenkerken. Bij de heraanleg en rechtekken van de bocht van de Torhoutsesteenweg in 1956 werd de herberg met woonhuis afgebroken.

Het huis dat we nu voor ons zien, dateert van 1926 en werd getekend door **Jos en Luc Viérin** en gebouwd door de firma **Louis en André Verhaeghe**.

De bijgebouwen van de vroegere herberg, 2012 (Wikimedia Commons, cc by JeroenV)

Zie ook:

- VERVENNE A., *Oude hoeven, herbergen en molens en hun bewoners te Loppem*, Loppem, Heemkundige Kring van Loppem, 1976, p. 154-157.
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Bijgebouwen De Watermolen* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209998> (geraadpleegd op 28 april 2025).

15. Abdij van Zevenkerken

We rijden verder door tot aan de oversteekplaats waar we de drukke Torhoutsesteenweg dwarsen. Vervolgens volgen we links het fietspad tot aan de dreef naar Zevenkerken. We zijn aangekomen bij de abdij St. Andries van Zevenkerken (15).

De abdij werd voor de jonge aannemer **Louis Verhaeghe** een soort vuurproef. Nadat Dom Gerard (baron Joseph van Caloen) de toelating had verkregen om een nieuwe abdij voor benedictijnen op te richten, moest hij nog de grond en de financiën daarvoor vinden. Senator Léon van Ockerhout, de vader van zijn schoonzus, kocht daartoe grond uit het domein Beisbroek (ooit eigendom van de oude Sint-Andriesabdij) en stelde dat ter beschikking voor de oprichting van de abdij die missionarissen moest opleiden. Het terrein was zeven hectaren groot. De plannen werden getekend in 1901 door dom Ludgerus Rincklake,

een architect en benedictijn van de abdij van Maria Laach. Er werd geopteerd voor een traditioneel abdijplan: een vierkant van vier kloostergangen rond een binnentuin. Aan de noordkant, naar het oosten gericht, ligt de kerk. Aan de oostkant ligt de kapittelzaal, aan de westkant de refter en aan de zuidkant de bibliotheek. De cellen van de monniken staan loodrecht op de kloostergangen. In 1901 startten de werken en op 8 september 1902 ging bisschop Waffelaert over tot de inwijding van het nog onvolledige abdijcomplex. De abdij was verre van af. De werken gingen onverminderd verder tot de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Na een onderbreking hervatte de firma Verhaeghe de werkzaamheden van 1923 tot en met 1930, toen al naar de plannen van architect **Joseph Viérin**. Hij had de opdracht gekregen om een centraal volume te bouwen op de plaats van het atrium. Daartoe verbond hij de kerk in basiliekvorm en de kerk voor Maria met centrale aanleg door middel van een viering, een achthoekige toren. Hij haalde zijn inspiratie uit de St.-Ambrosiuskerk in Milaan waarvan hij de krachtlijnen in de bakstenen gevel, de achthoekige vieringtoren en de campanile overnam. In 1951 bouwde men nog een nieuwe vleugel naar ontwerp van architect **Luc Viérin**, waarin onder meer de bibliotheek werd ondergebracht.

In zijn huidige vorm bestaat het complex uit gebouwen rondom twee binnenplaatsen. De voorgevel van de kerk imponeert. De gebouwen bestaan uit de sacristie en het ingangsbouw met bijhorende spreekkamers. De abdijschool aan de westzijde, het noviciaat en het klerikaat aan de noordzijde sluiten hierbij

Abdij van Zevenkerken, 2005 (collectie Agentschap Onroerend Erfgoed ©Kris Vandervorst)

aan.¹ Aan de oostzijde van het pand bevinden zich de cellen van de monniken en de kappelzaal. Men vindt hier ook de latere uitbreidingen van 1951 .

Abdij van Zevenkerken (Collectie Gemeentearchief Zedelgem)

Zie ook:

- DE LAERE R., "De nieuwe Sint-Andriesabdij van Zevenkerken, van 1899 tot heden", *Kroniek van Sint-Andries*, nr. 113, 2002, p. 37-45.
- DE MORCHOVEN C.P., *De Sint-Andriesabdij Zevenkerken. Met dom Gérard van Caloen de geschiedenis in*, Tielt, Lannoo, 1998, 238 blz.
- Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Sint-Andriesabdij Zevenkerken met bijhorende school, internaat en tuinen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/75154> (geraadpleegd op 28 april 2025).

16. Het ouderlijk huis van Maurice Verhaeghe

Na de abdij van Zevenkerken dwarsen we opnieuw op dezelfde plaats de Torhoutsesteenweg en komen we terug in de Rolleweg. Voetgangers kunnen ook stappen door het natuurgebied met ingang ter hoogte van de oversteekplaats.

Ter hoogte van de splitsing met de Eninkstraat ligt een Lourdesgrot. Senator Leon van Ockerhout en zijn echtgenote Zoé van de Woestijne waren er de

¹ Zaal voor de opleiding in onder meer filosofie of theologie.

bouwheren van. Zij woonden nabij in het in het bos verscholen kasteel Emmaüs. We slaan linksaf de Eninkstraat in. Aan je linkerkant in de Eninkstraat bevindt zich nog een kleine boerderijtje, ‘postje’ in het plaatselijk dialect. Een ander vind je echter niet meer hier maar in het Openluchtmuseum van Bokrijk. Dit postje genoemd de ‘Enink’, lag ter hoogte van het huidige huis nr. 25 in het oude ‘Eninckveld’. Dit was een veld van heide en enkele grote vijvers dat een groot stuk van het noorden van Loppem besloeg met inbegrip van het grondgebied waar nu de ‘Lac van Loppem’ ligt.

Het postje uit Loppem in Bokrijk 2020 (collectie Brigitte Vrielynck)

We rijden verder de Eninkstraat op, tot aan de Autobaan die we dwarsen. We rijden over de spoorweg en komen zo aan in de Kattestraat.

Nr. 27 (16) aan de rechterkant met boven op het bouwjaar 1906, was ooit de ouderlijke woning van soldaat en metser Maurice Verhaeghe die vermeld staat onder de gesneuvelden op het oorlogsmonument van Loppem. Maurice Verhaeghe was een zoon van Edmond Verhaeghe, een broer van Louis Verhaeghe.

Op het einde van de Kattestraat dwarsen we de Steenbrugsestraat en rijden het kerkplein op waar deze tocht eindigt. We hopen dat je ervan genoten hebt.

Colofon

Deze fietsbrochure kwam tot stand door de Heemkundige Kring Pastoor Ronse van Zedelgem in samenwerking met de gemeente Zedelgem naar aanleiding van Open Monumentendag 2025.

De brochure mag niet verkocht worden.

Auteurs: Christian Deneve en Brigitte Vrielynck met medewerking van Paul Vandenbussche

Vormgeving en druk: Drukkerij Eurodesign, Veldegem, Tel. 0475 73 04 16, drukkerijeuropdesign@telenet.be

D/2025/2799/2

V.U. Annick Vermeulen, Pater Amaat Vynckeplein 1, 8210 Zedelgem

Deze foto werd genomen in 1955 bij de Keurlingenweg te Assebroek-Brugge (Daverlopark). De uitbreiding van de wijk maakte het volgens bisschop Jozef De Smedt (1909-1995) noodzakelijk om een kerk te bouwen en een school. Bij gebrek aan middelen besliste hij een beroep te doen op vrijwilligers van de bouwvelden uit Torhout, Oostende en uit Hamont-Achel. De vrijwilligers werden er begeleid door enkele arbeiders van de **firma Verhaeghe**. Zij bouwden er een hulpkerk, later kwam er nog een schooltje. De gebouwen worden nu gebruikt als ontmoetingscentrum, het O.C. Sparrenhof.

We zien op de foto uit 1955 enkele bekende gezichten: uiterst links staat André Hermy, centraal vooraan zit links Jozef Verhaeghe (met sigaret in de hand) en rechts in kleermakerszit Edouard Verhaeghe. Staande op de eerste rij, derde van rechts met bril, zien we hun vader Gaspar Verhaeghe, een zoon van Edouard Verhaeghe. (collectie W. Hermy)

Zedelgem

